

№3

1. Anstaknik.
 Vüljeandjaj: N. U. G. kirjandusring.
 Tegevõimetajaj: A. Vaha.

Õ N N E T Ä H T .

Seisan õuen. Vaatan ülal taevan,
Kus täht tähe kõrval kui tikitud.
Valkus... Mind hüirib soov rinnan,
Mil langeb täht taevan. Õnnetäht!

Mil langeks täht taevan - õnnetäht
Ja täituks soov, mis pöuen -
Et Eesti püsiks vaba nüüdsest - igavikuni.
Ja eesti pojad kaitseks oma koda.

Taas sütib taevavõlv ja taas ka kustub!
Langes õnnetäht! Soov leidis täitumist.
Ma langen põlvile ja tänan taevaisa,
Kes kõik head meile annab igavest.

Õnnela.

V A B A D U S E L K.

Vanaisa viis kolde ette valgepäise pojapoja - pojapoeg vahtis tulle rahutute otsivate silmadega. Pojapoeg nägi tules punatuutu mitsilisi pükapikumehi, põialpoisse, nägi suitsus viirastuvaid nõide. - Pojapoeg nägi paljugi, tugev oli vanaema, eidekese mõju.

Vanaisa viis kolde Härde kasvava poisikese - pojapoeg vahtis tulle kuivil, unistavail silmil. Pojapoeg nägi süteviirastustest kiirgavat kulda, suitsus päritavat, liidsusest siia kuuluvat isade tšõd.

Vanaisa viis kolde ette pojapoja - pojapoeg vahtis tulle päraniirebitud silmil. Pojapojal tagus süda kangeid kaebeid, mattis rinna suitulämbuvalt; vahtis tulle vere-tuil huulil, ligidalt, kuni kuivas suu, tundis valu. Pojapoeg nägi tules isade maad, maa hoigas, nägi suitsu ja tuld, -mässu-, pojapoeg nägi sõda. Ta nägu jooksis halliks, teravnes, kuni sarnles vanaisale.

Vanaisa ei viinud enam koldele pojapoega. Vanaisa suri, liig raske oli koorem, mis lasus tal. Vanaisa suri häbist, alandusest et oli olnud ori, vanaisa teadis, et pidi suurema ühes ajaga, et kaotada kõik, mis takistuseks võidule. Ta andis vaikiva talupoja päranduse, nagu tegid juba ammu kurjakuulutatavad isaisad. Oli surnud kaaslane - eideke, kes mullasel suul kergendas elu pojapojal.

Pojapoeg nägi tules sõda... Tuli hall jõgi lõhen-datud haarjamaalt, tuli talupoegade jõgi tarest, tuli kesti südamest ja laius üle maa. Tuli eestlased üle põl-dude, aeglaselt, rahulikult, nad vahtisid vaid ette, vaik-selt nagu varjud, pilk suundunud rahulikult, - nad tulid, pöörduisid üle lumiste väljade, läksid üle lagendiklode, nagu hall huntide rida...

Pojapoeg läks - mõistis mälestustest vanaisa, ta üle laskuvat hallust, rõhutut, kannatavat loori. Nägi ha-betunud lõuga, mis oli kindel; valul rebitavat, vinmas tur-ja.

Pojapoeg laks õelalt nagu hunt lõunasse ja läi - läi.

Teksiin.

T U R U L .

Kihin, kahin, kirsitus ja rutt.
Õhk, mis mädanenud aedvilja ja higi
ja roiskunud kalade ja tõkati lõhna,
mis imartimelt tungib sõrmeisse.
On kuulda vandesõnu, lapsenutt.

Ma inimmurdu siivvin, sukeldun.
Teed palistab, üksteisele nii ligi
kui pärlid lukit keesse, vamma-, rahna-
ja jumal teab mis kala müüjad, neisse
on imbund kauba vänge lõhn, et liiveldun.

Poisa-kõsikaupmees klunuv-hõõli kisab.
Maanes, hobust, halli, nagu isegi,
kõrutades, sünnab jalgujähmed oite, kõhna.
On nakand palavlikus, kiirus kõigisse.
Siin igaüks vaid hoolimatult rääb.

Kõikjal küra, hülled, närvlik oleskelu.
Siin viieskus, sumõistad lõõdud regi.
Siin püütakse vaid tüita leivamõhna,
ja tambitakse kõik silis porisse.
Ma värahtun, sest tunnen, see on elu.
Noss Kippel.

S K I T S .

Joosep Kaigaste, vana, elatanud pedagoog, traavis oma töö-
toas edasi-tagasi, pildudes kõrgsele oma toatunvliste siniseid
tutte ja tagudes oma pedagoogiliste tarkustega täistuubitud
pead, mille lagi, kus valitses otse karjuv juustekriis, sil-
lerdas kõigis ettekujutavais värves. Pedagoog Joosep Kaigaste
oli hiritunud.

Juba ammu oli Kaigaste silis abikaasa, kes reale punaste,
hummarguste põskede ja veetlevate sini-roheliste silmade omas
suurepärase keetmisoskuse, tähele pannud oma mehe juures kal-
duvani hajameelsusele. Kriit ilmes see vihmastel päevadel.
Hommikul läks h-ra Kaigaste vihmavarjuga kooli, tagasi tuli
aga läbimärjalt, kuna kooliteener mõne tunni pärast talle vihm-
avarjuga jürgnes, mille ta kooli unustanud oli. Mehe eest
hoolitsev pr. Kaigaste andis talle siis vihmastel päevadel
kaasa kaks vihmavarju, ühe kooli unustamiseks, teise koduteel
vihma kaitsmaks. See kaval võte aga ei aidanud. H-ra Kaigaste

saabus koju ikkagi veest tilkuvana. Ta oli mõlemad vihmavarjud kooli unustanud.

Üldse juhtus tihti, kui hra. Kaigaste ükskõik kus väljaspool kodu oli viibinud, et talle peale seda saadeti koju tema poolt unustatud kalosse, salli, kingi ja muid asju. Lõpuks sai hra. Kaigaste isegi aru, et nii enam edasi ei lähe. Pikepeale võis ta varanduslik seisukord täielikult laostuda, sest pahatihti juhtis ka tema poolt unustatud talle tagasi saatmata. Nii hra. Kaigaste leiutas mälukõvendamise viisi: igakord, kui ta asja väljast koju oli tulnud, püüdis ta meenutada ise, mis ta sel teekonnal maha unustanud võis olla.

Ja nüüd traaviski hra Kaigaste oma töötoas edasi-tagasi. Et ta oli täna midagi kooli unustanud, seda ta teadis kindlasti, aga mida - vaat, siin umbritses ta mälu pigimust pinedus ja see oli, mis hra Kaigaste elu praegusel hetkel mürgitas, nii mürgitas, et isegi kapsapirukad, pr. Kaigaste meistritöö, mis nii ahvatlevalt laual aurasid, talle mürgistasena paistsid. Vana seinakella tiksumine, mida ta muidu nii mõnuga oli kuulnud, kõlas täna nagu iroonilisena. Ka kanaariasisirts, keda ta alati lõbusa muigega oli vaadelnud, hüples täna kuidagi asjatult ja närvesõõvalt puuris ringi.

Proua Kaigaste vaatles närvilist meest ja ohkas sügavasti oma emalikuist rinnast. Ta oli mehele ette lugenud terve seeria igasuguseid esemeid, mida see tavaliselt kaasas kandis, alates šipsunõelast ja lõpetades isaisalt päritud tohutu piibukriskaga, kuid ükski ei sobinud hra Kaigaste arvates koolijäetud esemeks. Hra Kaigaste läks marru jõuetustunde tõttu. "Õhku!" möirgas ta elajaliku nälega, nii et kanaarialind ehmas kangeistus ja ka vanast seinakellast protesteeriv kõhatus kuuldus. Hra Kaigaste rebis akna lahti, ja kumardades kaugele välja, tõmbas suurte sõrmudega värsket õhku kopsudesse. Järsku silmas ta teispool tänavat tuttavat kogu. Kas polnud see Viguria, kõige ülameelikum jõupsikas klassis, kes süü arglikult tema akendest mööda hiilis? Tema see oli, ja hra Kaigaste nägu tõmbus rõõmsale laiale muigele. "Käes!" kuulutas ta võidukalt, pöördudes oma teise poole poole, "Meelde tuli! Unustasin täna kooli selle vembli Viguria, kelle üheks tunniks kinni jätisin, sest ta sunnik pildus klassis paberitükidega."

Rahulikult sulges hra Kaigaste akna, pöördus laua juure ja lasi kapsapirukad head maitsta. Vajus siis tugitooli, ristitas käed ja sihtis mugavalt pilgud kullatud puurile, kus hüples lõbusalt kanaarialind, kuulates vana seinakella tasaseid lööke.

Pedagoog Joosep Kaigaste töötoas valitses jälle rahu.

Noss Kippel.

V A L G E L E I N .

Pargis, all lumistunud, põliste puude ma
aegiasi sammu käin.
Kõikjal mu Umbruses lamaskleb põhjatu, unine rahu.
Valge koorma all ripneb puude okstekahu.
Loodus on väsinud. Loodus puhkab. Looduses valit-
seb valge lein.

Tunnen, et kadetsen seda rahu, mida ise
ei eldames kannu.
Sapiseilt meenutan kevadet, kus pakitsus võimas
Ka teie, te praegu nii vaikivad tüved, on käimas.
Mä siis ka keegi te mahlat rahu, vaigistust anna.

Kui teie elaks mäistust, te tüved, siis
kindlasti naeruväriline teil näin.
Tean ju, vaid selleks virgute puhkevail pungil,
Vaid selleks te sooned on lõhkemas elutungil,
Et jälle noorena surra, et ikka teil osaks saaks
vaikne, valge lein.
Nona Kippel.

J u d s e d n ä g e m u s e d .

Kuifimene püüva jooksul on midagi juidset ikka elanud,
sila tuleb neid nägemusi rahken kui vaja ja missugused, va-
hest on kanaanahk ilul, kui veel neile järele mõtled. Mä
oli ükskord ka minuga, juhtum, mida ma veel püüskirja mä-
lestan.

Uuel ilusal sinisel samaaspeval tuli mul neid ühne-
tuid juhtumeid igast kandiist, mis ma närve väga vapustasid.
Läksin kooli, ja palun - esimene tund oestikeeles test.
See võeti kõige tulisemal mahatreimise ajal kilest ära ja
paadi alla ilus null, sest õpetaja oli ära saanud, et mul
sokkideidja küljes on spikker. Silmade ees läks pimedaks
sunnest hirmust ja kui klassist lahkusin, tulin nagu kähru
peal trepiat alla niipalju kui tulla andis, ja mis veel,
saapakante läks aknasse, 125 senti... palun. Kui koju läk-
sime, viidi pükskile jaamas maha ja kohe politsei juurde.
Seal püksin suure vaevaga protekollist, sest püksin sel-
gaks teha, et pilet on palitu voodri vahel, aga kätte ei
saa. Läksin koju, ja ees uus ohmatuse, sealant ühes see ja
seasemaga põlenud, - ma küisin ju lauda taga salaja suitsu-
tõmbamas ja sellest oli laut põlema süttinud. Sellele nai-

jale hõrgnesid väga kurnad asjaolud ja nende kurbade asjaoludega lõppesid mu põlvkond seiklused. Ja nüüd edasi.

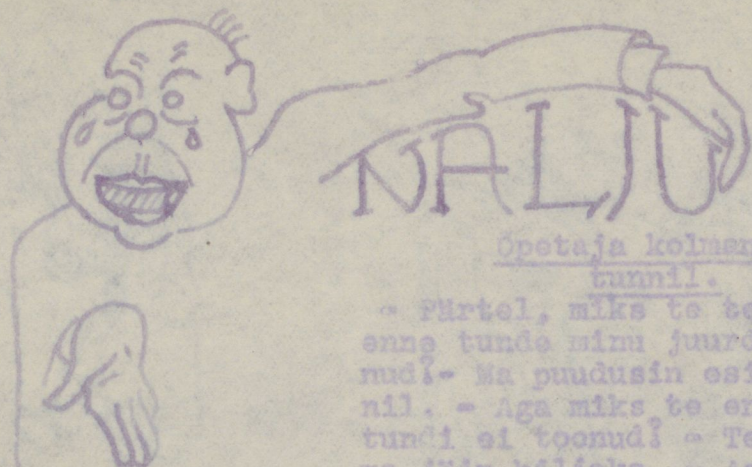
Heitsin magama hellade kontide ja halva tujuga. Lõotsin voodis leida kaksteist tundi rahulist puhkust ja parimate lootustega pigistasin silmad kinni. Kas teate kus ma siis olin? Ma olin ühes templis, mis asus sügavas metsas. Vaatasin ohmunult ringi kuuldes koputust uksele. Avasin hirmust värisedes ukse ja sügimedusest paiskus mu rinnale verine sähvelu. Kiljatasin hirmust, pidin pea-aegu maha langema, aga kaks nägematut kütt tõstsid mu õhku ja õudne hõlli hüüdis mu seljatangant: "Juudas, Juudas, palu aegsasti, sest su viimased tujud on tulnud. Nõutakse vastust su tegude eest." Põõrdusin masinlikult ümber. Mu veri tarretus seantes, sest meie kaks siga, üks väike ja teine väikese ema on teineteise embuses ja põlevad... põlevad. Tuli neelab armutult kaht armsat elajat, kuid kiki kustub tuli ja sigade asemel on kaks kallistavat luukere ja õudne hõlli hüüab: "Juudas, Juudas, vaata oma tühj vilja. Mõne mõetuki eest müüsid sa Kristuse, oma tujude täitmiseks tegid õnnetuks need kaks, Juudas, Juudas, aeg on tulnud, kus sa pead oma tegude eest vastutama!" Ma katsun jooksta, jooksta, asjata, purpursete kardinade vahelt ilmub, ilmub... kas teate kes, põleva lakaga Zappik, ja ühe käpaga hoieb ta verist väitsa. Pikkamisi, tolli tollilt ligineb ta mulle, suu lahti ja suust tilgub verine ila. Küll ma katsun jooksta, aga asjata, ikka ligineb kohutav, varejanuline põlev Zappik. Kiki märkab, et tempel on tuld võtnud ja mu ümber tantsivad põlevad puujalad ning laulavad kooris: "Siis kui aovalgus kaob." Koori aga juhatab üks kühharjukseline väheldane naisterahvas. Ma karjun, karjun ning langen, ja põlev Zappik lan langeb mu rinnale, hambad irevil ja puss käpas ligineb mu peanahale. On tuline, kole tuline, aga hoolimata hirmust kuulen ikki tule luukerede koori, mis laulab nüüd: "Veel kaitse kange Kalev oma lapsi." Nuga on juba vastu mu peanahka, kuid ikki avan silmad. Kas teate, tuline sepik, Mitte Zappik, just ajast võetud sepik lebab mu rinnal ja isa laulab parajasti... "Ja õpeta neid varast võitlema...."

Osmap.

Sops nalja.

"Fritz, kuidas on see lause mitmuse?" "Mein Bruder ist ganz klein?"

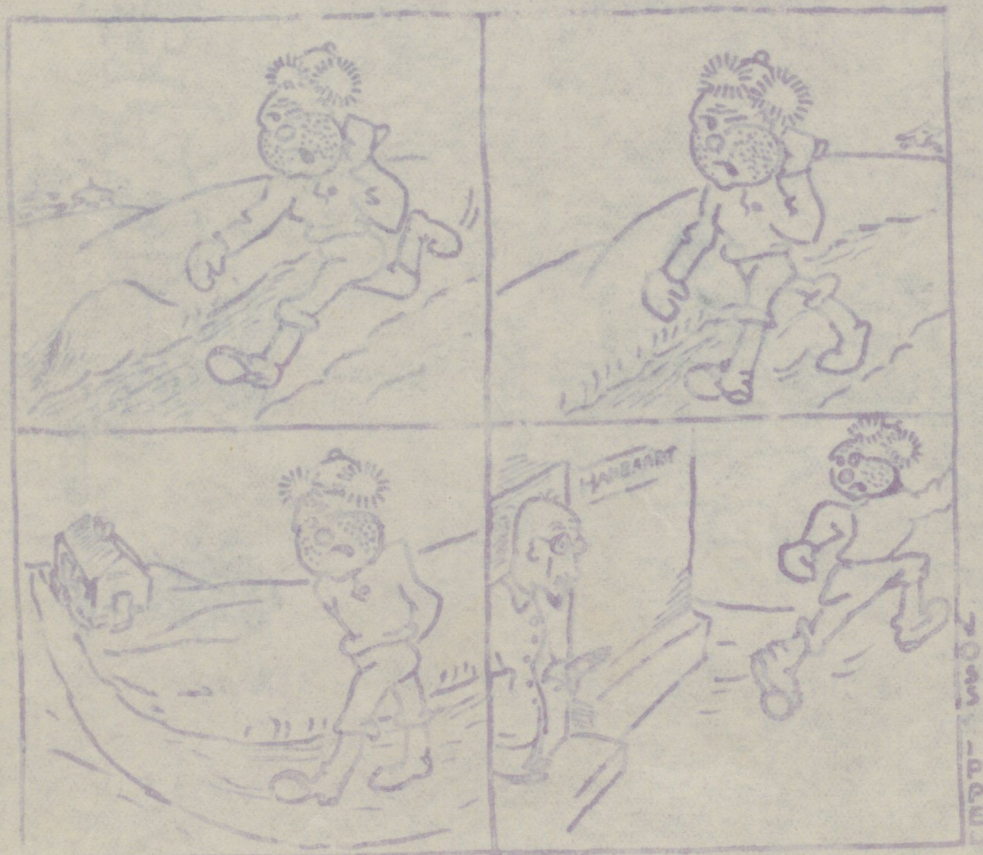
Fritz: "Meine Brüder essen Gänseklein, Herr Lehrer."

Opetaja kolmandal tunnil.

- Pärtel, miks te teatevihu
enne tunde minu juurde ei too-
nud? - Ma puudusin esimesel tun-
nil. - Aga miks te enne teist
tundi ei toonud? - Teise tundi
ma jäin hiljaks. - Aga enne kol-
mandat? - Ma unustasin teatevihu
koju...

Joosep Puujaan lähleb hamba- arsti juure.

Kirglik suitsetaja.

Farmer pärast tornadot:
"Kes, pagan, võiks mulle ütelda, kus mu piip peaks olema?"

Turistid Hiiluse jõel.

"Kas me ei lõheks puhkaks
sel kenal, väikesel saarekesel?"

Professor

"Imelik, eile mu vihmavari
veel ei lasknud vett läbi."

Akrobaadid tülis.

"Sa jõehobune, kui sa
nüüd kohe ei tunnista üles,
on mul mu naisega vahetõde
või ei, annan sulle vastu
nina!"

MÕRANENUD UNELM

Urve Leetpala, suurema teatri primadonna tootudruk, istus teatri einelaua ruumis, lmedes morssi, mottes, pilk juhitud klassi punaselt helkivale sisule. Vaimusilms see vilgastus ta kogu elu. Elu tulvil tšüd ja murest, tulvil noore südame kutsete sumbutamist argipäeva askeldusisse. Selgemini kui kunagi varem tundis ta, et oli matnud tšhe oma perimad aastad. Nüüd, ometi viimaks, oli saanud ka tema suur juhmas. Perenaine oli kinkinud talle prii pššs-me oma uue opereti esietendusale, lubades talle selga pššs-na tšhe oma arvukaist luksuslikest toaletest. Urve oli siis otsustanud, et see ainus šhtu, mis kuulus tšksi talle, pidi olema nii suurejooneline, kui včhhegi võimalik; ta pidi ka kord olema daam, selline, keda tomasugused tšhivad vaid kaugelt imetella ja aidata ršivastumisel. Ja nii, včh-hese kšhkiemise jčrgi, oli ta võtnud aute, selle asemel, et minna jalgsi, ja kšškinud autojuhil oodata teda ka etenduse lõpul.

Urve tundiski end nüüd tšhena neist daamast, keda ta sageli kadetsedes oli silmitsenud, istudes loosis, olles saalis istuva publiku huviesemeks. Urve oli voendunud, see oli ta ainus võimalus kasutada juba mššduvat noorust, tas peitus lootus, vast suudab ta niivõrd paeluda mšnda neist peenetest hčrradest all pšrendel, et mšni neist talle lšh-heneb, pšrast vast koguni kutsub šhtustama, ja võibolla lšheeb asi niikaugale, et temal, vananeval tootudrukul, ei tarvitse muretseda enam tuleviku pšrast. Tal oligi edu. solidselt riistetud hčrra vastasloosis včljendas mčrga-tavat huvi tema vastu. Ka Urve pššdis anda mšista, et ta pole talle tšksšikne.

Nüüd, vaheajal, istus Urve einelaua ruumis, vaadates segajalt ukse pšols. Kas tuleb ka "tema"? Lagineb talle? Seal, Urve tundis oma südant kiiremini lššvat, liginebki oodatu. Nagu unes kuulis Urve, kis mees viisakalt palus luba istumiseks, Urve pššdis end koguda, kuid liig suur oli erutus. Oli ju kšes ta elu suurim silmapilk! Oo, kuis tšmises kšrvust silma eest kadus kogu tšmbrus. Kšikjal oli vaid mingi helge virvendus. Nagu poelunes kuulis Urve tema, kausoodatu, sšnu... Ohtusššk... Homme kohtamine... Včhjasšit... Kirglikumaks muutus mehe hčkl, anus nšustu-mist.

Nüüd, nüüd tštleb ta, et tuleb kindlasti, et on ooda-nud teda kšks, puistab vššrale kšik südamesse peidetud lootused, igatsused.

Kare, eemaletõukav hääli tõi ta kiki teadvusele. Võpatundes tõstis Urve silmad. Laua juures seisis keegi mees, viibates vihast moonutatud näol Urve lauakaaslasel: "Ah nii, kui teatakse peremehe ürireisul olevat, siis paneb toapoiss selga ta õhtuülikonna, et aaleda jumal teab milliste..." Siin heitis võõras pilgu Urvele, ja, mõjustatuna vist selle toaletist, pomises: "Vabandage, armuline proua... Aga sina, Martin, kõhe kojui" Vast nüüd toibus Urve ahmatusest. Tä silmitses vastasistujat. Kas see oligi isik, kellelt oli lootnud oma unelmate täitumist? See hirmunud, kohmetu kogu, kes, püüdes oma nägu ülestõstatud õlgade vahele peita, suutis vaid arglikult kogeleda: "Aga... mul tuleks arve..." "Oober!" lõi kas võõras tal sõna suust, ja kurnase kiirelt lähenes, viskas lauale kahekroonilise, lahkus, tõugates ees oma õnnetus teenrit, heitmata ainustki pilku Urvele.

Kahekrooniline veeres üle laua ja kukkus haleda kõlinaga põrandale. Urve värastus, tundis, kuidas see kõlin löi tal südamesse haigutava mõra, kuidas hagu mingi raske surve laskus hingele. Aeglaselt tõusis ta, lahkus, jalgu vaevaselt järgi vedades. Olles juba teatrieesise trepil, peatus ta hetke mõttes, maksis siis autojuhile arve ja pöördus jalgsi kodu poole viivasse pimedasse tänavasse.

Urve Leetpalu tundis, et oli vana...

Noss Kippel.

+ + +
+ +

pilkane pimedus. Ei kuud, ei taevatähti.
Ei tuuleiili kuski. Kõik on vaik...
Taas kuulduv kui imelist nuttu? -
Taas valukarjet, oiet - ja jälle kõik vaik...

See oli vist mu enese verekarje,
Valu rinnas, mis mind rahutuks teeb?
See kährib ja puurib ja valusalt kisub,
Südant pitsitab kui tangidega.
Terastraadina põimub ja pingile tõmbub,
Tirib, rebib, kisub, väänab - kuni verine ta.

Taas elustuvad ergud, tuimub rinnas valu
Ja unne on vaikinud ka hinges mässav maru.

Ikka pimedus. Ei kuud, ei taevatähti,
Ei tuuleiili kuski. Kõik on vait.
Ei enam kuulda vähematki valu oiet,
Ma rahunenud - ja see on vait.

Pegasus.

H o m m i k u n e n i i t.

Vikat lõikas ahnelt rohtu
Üle kastes heinamaa,
Üle mätta, üle lohu,
Üle niidu ilusa!

Rohi kukkus, rohi langes,
Kaste veeres mallasse,
Kaste, mis kui tuli hiilgas
Naeratelles päik'sele!

Lilled seisisid nukralt, tasa
Kiigutas neid tuul,
Tasa langesid nad maha...
"Jumalaga," hüüdis huul. -

Rohi kukkus, rohi langes,
Udu tõusis ülesse.
Vikat lõikas, vikat liikus,
Saates lilli unele...
Civis.

Ü k s ö h t u.

Taas oli saabunud kevad.

Keskkooli juniorid lõkendasid õnnest ja rõõmust, kuna seniorid liikusid täisistel nügudel, tagasihoidlikumalt, kaugelvaatav pilk helkimas silmis rohkem kui kunagi varem. Sest oli lõppemas viimase kooliaasta veerand - lähenes finiš. Veel koguneti ühiste tundide veetmisele, elustati vanu mälestusi, naerdi, kuigi sunnitud, ja tõmmati õpetajadki noisse kodusisse ringesse.

Siis kui ühel õhtupoolikul koguneti taas, oli klass ülekülvatud varaste õilmetega. - Oli ju see õhtu määratud klassijuhatajaga koosviibimiseks.

Päike pildus viimaseid kiiri läbi suletud akna kui jumalagajätkuks närbuvaile lilledele - kui saabus oodatu, kõikide lemmik, kes ikka nii isalikult lähedal seisnud kõikide üldamale. - Hetkeks tõusis rüüsin, kõik tõmmasid kontadelt ja rõõmuhäisestel kanti oodatu aukohale. Sõul ta siis istus, silmad tulvil pisarais, rõõmuhaeratus näol. Kunagi ei olnud teda keegi mäistnud - ja nüüd... Vaikus oli astunud ära külalisena ruumi, kõik olid kärsitud kui ainus silmapilk - oodates põnevusega armastatud mehe rääkimist. "Pole midagi," tõrjus see.

Kuid ei rahuldanud too neid - anuti mälestusi lapsepõlvest, elust.

"Nii kauged need, nii palju neid," algas siis." Siiski lapsepõlvest on mul säilinud helgemad tunnid. Kord mäletan, kogunesime meie ühevanused, väikesesse saali. Päike paistis siis heledasti ja valguse lilleline ornament langes vaibana põrandale, kus seisime ridadeks. - Pidin andma minagi oma kingituse, lilled, juubilarile. Hellalt kaitsutas siis mind jassosistat: "Jumal õnnistagu sind, ma pois-i!" - Ei mäleta, kuidas mille teiste juurde jõudsin, kuid seda tean selgesti, et kuu veel olin õnnelik. Ilusad olid elu hommikutunnid... Hõõgus päevi, ei muutunud lapsearu neid liita. Oli taas sügis. Ilm oli halli üttu mühitud, vihma sadas ajuti ja sügav pori kattis tänavaid. Tean, et ema oli väga tõsine ja aine sõitsime ühest kohast teise. Kõrva harvaõnaliseest kõnest võis aru saada, et isa surinud. Kurvad ja argipäevased olid järgnevad päevad. Hõõgusid kurvemaid jõulusid, mis mul olnud - ainse idüüla põledes. Ühe raskemaks muutus elu, kuni siis äkki loitis uus tüht... Võisin taas maitseda helgemaid päevi..."

Noored vaikisid ikka veel, kuigi kõneleja arvu lõpetanud. Sügav kahetsustunne valdas neid. Nüüd vast taibati, kui hoolimatud ja karmid olid nad olnud selle vastu, kes nii palju kannatanud, kuid ometi neid s'bralikult kohelnud.

"Oleme teid kurvastanud! Kui aimalt oleksime teid varem tundnud!" kostis kui ühest suust, ja taas piirati sõbrina õpetaja...

Päike oli ammu taevalaotusest kadunud. Väid punane poolsõõr metsaserval hõõgus sõena ja eemal pilvede rüpses süraa ehatkht.

Felir.

K U S I M U S .

Kas oleme meie, me noored,
Kõl vanade lootused lasknud?
Mis oleme meie? Kas toored,
Veel noorusmahladest raskund
Hoopinud, Ajale tarbepuiks?
Ja ei mitte milakski muuks!

Mis jätavad meile, me hoolid,
Hood lahkuvad, vanemad ründjad?
Kas selgata sihtide noole,
Teed tasased kas, või kändjad?
Oma sihtia känd nad vaeatsead?
Kas sihtia valat neil sihtavead?

Ei küsimust meile ei ole:
Kas olla või mitte meil olla.
Meil tajumus vahetu, kole:
Peab olema, riputat võlla;
Eluhoiuks hoidma võllapuust,
Surema rammu kadudes luust.

Mikspärast peame me käima?
Milleks määratud sunnitud ränd?
Miks ületa pimedat väina?
Miks kratt olla tulihänd?
Kes annaks peegli õige meil
Ja näitaks Jumalat rännakuteil!

On aegadest läbi vist heljunud
Too küsimus vastamist nõudes.
Kuid vastust ei ole veel leidnud
Ei sellel, kel piirini jõudes,
On lõppemas mõttetu võidujooks;
Ei noorel, kes startimas elusooks.
Riks.

Kui juhataja dikteerib.

Suure kaubamaja juhataja Suvepõld oli hiljuti võtnud endale uue naissekretäri. Sekretär oli alati usin ja kore ralik talle usaldatud töös. Kunagi ei jatkunud Suvepõllul nii palju aega, et ta oleks saanud oma sekretärile, kes kirjutas masinaga ärikirju, neid ette dikteerida, vaid ta andis alati mustandi ja selle järelle siis sekretär kirjutaski.

Ühel õhtupoolikul oli sekretär väga hajameelne, mis oli tingitud tema isiklikkudest asjadest. Kuid juhataja oli sellevastu väga häls meeles. Sel õhtul dikteeris juhataja üht ärikirja oma kaubamaja saadusi tarvitavale äri-
le. Sekretär, olles sel päeval hajameelne, kirjutas masinlikult ettedikteeritud kirja, kirjutas kõik, mida juhataja ütles. Kiri oli järgmine:

Väga lugupeetud

herra Kaksmees.

No, mida me sellele vanale narrile siis nüüd kirjutame? Saine Teie tellimise alles eile kätte ja katsume Teie soovi täita. Na, mul läheks raha ka vaja, ei tea, kas seda võib kirjutada, aga need arvavad viimaks, et ma neile kingin, no hoidku nad selle mõtte eest. Saadan homme saadete juures üht-

lasi arve. Ja korralik ja ilus pallover on Teil, Lilly. On see alles uus? Kas Teile härra Kaksmees ei toaks mulle soovitada üht uut mehhanikut, keda isiklikult läheb tarvis. Ma näen alles praegu esimest korda kui kütkestav Teile olete. Kui olete saanud oma tellimise, makske raha minu jooksvale arvele Nr. 145 kaubandus-pangas."

Austusega

P. Jansfeldt

Arvustust selmisile numbritele.

On ilmunud kaks vihku meie kooli ajakirjast. On tehtud tubliit kaastööd ja mõndagi saavutatud; ei saa aga ka salata, et on tehtud vigu. Öppur loeb ja märkab neid, mõistab, et see nii ei või olla, peab tulema arvustus. Me teame ka, et eesti kirjandus puhastus ja tõusis elujõuliseks kirjandike endi seast väljamineva "Noor Eesti" voolu läbi, mis algatas tugevat kriitikat ja valjut enesekriitikat. Meie ei saa aga eriti tugevat mahakiskuvat kriitikat arendada, sest parem on lõprude-lõpuks nõrk töö, kui tegematu töö. Tuleb meile kaastööd keskkooli esimestele kui ka gümnaasiumi lõpuklassidelt - ühe mõõdupuuline arvustus ei oleks aga ebaõige ja purustav. Meie võime tähelepanu juhtida vaid stiilile. Iga õpilane katengu hoida oma algupärast stiili. Meie ei vaja mõnda juttu iganenud stiilis, paljukuuldud, kalunud, närvidele kätivas stiilis, nagu seda leiame ajalehtedes ja ajakirjades küll. Valitseb ju õpilaste klassi kirjutades algupärane stiil, meie ajakirja jutud ei pruugiks olla erinevad. Esimese vihu kohta avaldas oma arvamus meie eestikeele õpetaja pr. Parts "Kirjandusringis". Oleksime tänulikud, kui seda pr. Parts, olles kirjanduses kompetentne isik, jätkaks.

Vihkude sisu on mitmekesine, ja huvipaeluv. Siin leiame jooniseid, nalju, karikatuure, luuletisi ja erinev-tüüplisi ideid ja fantaasiarikkaid jutustusi. Sellelt on ka erinev paljudest teistest kooli ajakirjade ametlikust, kuivast sisust. Rahv on ainult ajakirja etiketiline külg - trükk; kuu aastas see võib mõjuda huvialandavalt, toimetuse peaks otsima selle lahendust paberilt ja trükilt.

Võistlushumoreskid - need on enamasti viperused ja jandid, kus autor kirjeldab oma seiklusi, ebaõnnestumisi ja koomilisi juhtumeid, nii nagu näiteks: "Suusatamas", "Poksi võistlusel", "Olin kinos", "Mina valetsin õnne" ja samasugused on järgmised humoreskid, kus ei esine mingi tüüpi: "Pinsko", "Aused tunnustajad" ja "Õnnap veedab pühi". Samuti väljaspool humoreskide võistlust - Primitivistid: "Pettumus" ja "Pätsa";

Paprika "Kivi kõhus".

Osnap on rahvamees. Ta seikleb meile tuntud "maailmal" kodus ja koolis, oma pealelangeva muhtlusega - nörkadega. Lõpp on babloomne ja autor kirjutab mõnulevalt ja peenustlevalt - püüdes ihumuhtlust nagu kooli traditsiooniks teha. Pole viga - üks sarnane tõeline lõpp ja poisist saab asja, s. t. ta hakkab midagi teist kirjutama.

"Mina valasin õnne". Peab olema ühel ajal, kui kirjanik ütleb, et see stiil on vene, nagu seda tarvitavad Aver-tsenko ja Zoltzenko. - "Mina kaaskõnnikud"... Ka sisult on laskutud venesse - nii naise karusmentli nõudmine - mida tarvitatakse ikka ja alati edukalt ainult vene kirjanduses.

"Ühtepäku". - Läbi töö paistab algkooli õpilase suletöö. Siinjuures peaks mõistma, et üks valge kukk on vähe-matele vendadele meeldivam kui mõni ilukirjanduslik küsimus.

Gin Toweri jutustiste "Surnud vastuvõtjad" ja "Servu-se" pealkirjad ei ole põlvenevad nende sisust, jäädes aru-saamatuteks. Episood Vabadussõjast on huvipaeluv, olla võib-olla läbielatud vanaisa, isa või venna poolt, või ka kuulnud teistelt. Siin tundub see turnaallistlikult nagu pildiajakir-jes. Katkend - ...algas indener, kui oli süüdanud omale siga-reti, - toob kindlikult silme ette elegantse valge targeldatud rinnaseie. On avaldatud arvamist, et "Servuses" esine-vat õpetaja Utangu tüüpi enam iseseisvas Eestis ei leidu.

M. Pull toob sooja koduse pildi "Kodu paistab". Kodu värviküllaste lillede keskel - maal - suvel, - see toob tali-mõtteisest vaheldust, toob soojust, - põlveneb ju eestlase maalt.

Semaeuuline on võistlustöö "Vana aastal maal" - pil-dikene maalt. Maal viibivad paljudki õpilased pühade ajal, siit võib palju kirjeldada, see on vastand linnale, mõnelegi tundmatu omes pühadeajalises pildis ja toimingus.

Tokselin.

H U U D J A H K A L K O R R E S .

Kõnelevaga ilmsel kolmanda numbrina kooli ajakiri "S U L E S A D E A E D".

Kooli ajakiri, see kõlab siin nagu pilkene. Ajakiri on kooli mõeldud kooli õpilaskonna eneseväljendamise võimal-damiseks, on aga kujunenud selline olukord, et tegelikult vaid toimetus, 3 - 5 isikut, kelle seas püsib nii mõnigi kirjandusvõime koolilaseks valitud toimetuse ametnikust, oh-verdab peagi kõik oma vabad õhjad ja ka pühapäevad ajakir-jatööks. Nende 3 - 5 isiku ajal laste kaastöö tegemine ajakir-jale kui ka kirjanikukimise ja ka levitamise. Kuid õpilaste-re, väljaarvatud vast 3 - 5 õppurit, hoidub kaastöö tegemi-sest kramplikult kõrvale, ei avalda vähimatki aktiivsust.

Nii korraldas "Sulesõdemete" toimetuse humoreskide võistluse. Selmes numbris ilmus 6 humoreski, kuidugi peamiselt toimetuse liikmeilt. Siikohalt tulnuile kui ka hääletajatele oli ette nähtud auhindu. Tuleb aga konstateerida, et isegi nii palju ei jatkunud lugupeetud kaasõppureil aega, et täita hääletuskupongi ja visata see toimetuse kirjast. Toimetusele saabus kogu kooli kohta vaid kaks hääletuskupongi (ime, et tähed püsivad veel mustana) ja kuna kumbki sisaldas erihumoreski, osutus kuidugi võimatuks avaldada võistluse tulemusi ja ka lootsida kumbagi hääletaja vahel auhinda šokolaadi "P r e s i d e n t". Näib, kuidas lähed käesolevas numbris toetatud luuletiste võistlusega.

Toimetuse kuuleb mõnigi kord siit-sealt etteheiteid, ajakirja trükk olevat väga halvasti loetav, sisu olevat igav. Mis puutub esimesse väitesse, siis on see õige ja toimetuse tehniline personal annab seda väga võimalikult parandada, alates juba käesolevast numbrist. Aga, kaasõppurid, teist endist ju on olnud ajakirja sisu huvitavusi. Ei või ju nõnda toimetust liigemeilt, et nad oleksid Édvard Villed ja muud-kui laoks aga teie ette aina huvitavat, aina huvitavat.

Kui vastlaine praegusi väheseid kaastöölisi, siis torakab silma, et need on peagu eranditult poisid. Ometi koosneb meie kooli õpilaspere enamuse tütarlastest. Ometi on peamiselt tütarlapsed need, kes pretendeerivad igal kevadel nagu teistes õppeainetes, nii ka eesti keeles heade ja vägaheade saamineks. Kas tõesti meie tütarlapsed ei suuda muud, kui vaid tuupida kodus õpitükke? Kas neil sugigi pole vaimseid huve? Või peavad nad endile alandavaks tegeleda oma kooli ajakirjaga?

Olgu kuidas on, kuid neid, kes senini ajakirja juures, võib õigusegahelda, ennastsalgavalt on tõõd teinud, neid täidab selline käitumine ühises ettevõttes kibedustundega.

Noss Kippel..

HINDAMISSTATUS Nr.3.

Järgneva ristsõnamõistatuse sieti lahendajate vahel loositakse 1 eks. "Sulesõdemete".

Paremale: 1. Kuulus kreeka mõttetark, 4. Arstirohi, 7. ...-ma, 8. Linn, 10. Tõhtkuju, 12. Antiikaja jumalanna, 14. "...-ma, 16. "jälle" murdes, 18. Abisõna esperantos, 19. Tarvilik asutis, 21. Kallivara, 24. Linn, 27. Mäskoht mille üle usja peeti rahvahääletus, 28. Mäestik Aasias, 29. Hulle ettekande korramiseks, 30. Puistee, 31. Iga.

Alla: 1. Eesti merejõudude juhataja vabadussõjas, 3. Elektrilampide-firma, 3. On kellal, 4. Pealinn Euroopas, 5. Välispass, 6. "küsi" ladina keeles, 9. Sõjalaeva tüüp, 11. Kes-

11. rüüme korraldamiseks. 13. Kuigi. 15. Meesnimi. 17. Pina-
namõet. 19. Raha panipaik. 20. Kalliskivi. 22. Tubakatehas
Tallinnas. 23. Kujutabaist. 25. Omadussõna. 26. Võsu.

Homo ferus.

Lahendused eelmises
numbris ilmunud üles-
andelile.

Silpristsõnase lahenda-
dus.

Paremale: 1. Andorra.
3. Kanala. 5. Humalad. 7.
Mari. 9. Vidi. 10. Baba. 12.
Annaal. 14. Laba. 16. Ka-
na. 18. Kuma. 20. Saamatu.
22. Kasvatus. 23. Virumaa.
Kallil. Angliina. 2. Rahu.
3. Kallad. 4. Lagedi. 6. Ma-
ja. 8. Riba. 9. Viru. 11.
Bakanaal. 12. Vagula. 13.
Anna. 15. Baku. 16. Kana.
17. Kama. 19. Maramaa. 20.
Saatus. 21. Tuvi.

Maieülesande lahendus.

Valged: 1. Re4 või h7.

2. Rf6+.

3. Og7++.

Nii silpristsõnale kui ka maieülesandele ei ole saa-
burud ühtki õiget lahendust. Seepärast jääb ka auhind
võlaja andmata.

S P O R T.

24. jaanuaril algasid Nõmme organisatsioonide vaheli-
sed koroonavõistlused, millest võttis osa ka Nõmme güm-
naasiumi meeskond. Esimene mäng oli skautide meeskonnaga
kellelt saades kaotuse 5:3 langes gümn meeskond miinusrin-
gingi. Teiseks mängis gümn "Kalju" II meeskonnaga, võites
5:4. Selle järgi läks gümn meeskond teistkordselt kokku
skautidega, kuid seekord lõppes pinev võistlus gümn või-
duga 5:3. Ühtlasi tulles miinusringi võitjaks, läks güm-
na meeskond tulle "Kalju" esimese meeskonnaga. Äärmise
ehaõnne tõttu kaotas gümn "Kaljule" 5:4, tulles seega
teisele kohale. Mõõdumud aastane meister - Skautid - jäi
kolmandaks.

25. jaanuaril peeti Nõmme gümn omavahelised koroonavõistlused. Meistriks tuli N. Reinmann, teisele kohale Lepikson ja kolmandale Vaha.

PESTI PEDAGOOGIKA
MUSEUM
FOND ..R.Alm...18575..

Teadsaanne õppurkonnale.

Kuna eelmises ajakirjas korraldatud lühikese kestade võistluse ankeste liivõrd vähe sisse tuli (ainult 2 tükki), otsustas toimetusel võimatuks saatjate vahel auhinda välja lootsida, sest kumbki ankest oli ise humoreskile. Sarnane nähe õppurite poolt igatahes pole mitte toovitatav, kuna see õppurkonna härmist passiivsust oma ajakirja vastu silmitseltavalt väljendab. Teine, analoogiline nähe on see, et ka riistsõnadele lahendusi tuleb liivõrd vähe, needki nooremaltel klassidelt, et ka sel positsioonil auhind jääb välja andmata, kuna kõik saadetud lahendused valesid.

Palume tõtata järgmise numbri kaastööde saatmisega.
Toimetus.

Kilde kooli aastapäevapeolt.

21. veebruar, üks neid väheseid päevi koolielus, mille kohta õpilane vabalt võib ütelda, et veab. Ühe päevaga saad koolist puha, saad õhtul pidul oma toalette näidata, ja peale selle lõhu tantsu, nii et pea aurab.

Toome siinjuures mõningaid kilde sest päevast, mis tähelepanelikule inimesele silma torganud.

"Pallidega võimlemine", nii oli kavas, kuid õigem oleks öelda "Pisaratega võimlemine", sest ebasõnastumise korral vales nii mõnigi pallisuurusist pisaraid.

& § & § &

"Üks kõige eest, kõik ühe eest", nii võib öelda ühe kohta poiste harjutusi, kus mõni sel alal palus Allahit. Sõbra hõrdast palumisest liigutatud kaaslaseil ei jäänud muud üle, kui alandada ka endid Allahi pale ette.

3-§=7+0

Ameerika oksion otsustas õpetajate paraadiks, kus iga õpetaja rahakoti alusel näitas oma võimu. Võimu poolt otsustasid prl. Radik ja h-ra Arak h-ra direktorist võimsamiks, kuigi nad ametialalt alluvaiks osutuvad. Muidugi Ameerika oksionil võitis see, kel kõige vähem lootusi. Sohk, puha sohk, muud midagi pole see Ameerika oksion, kuid sellele vaatamata h-ra Arak võib olla rahulik, kuna Amor selleks õhtuks oma noole ühe nõore naisõppuri näol tema südamele sihtis. Vanasõna on tõsi.